

VII. Videnskabelig virksomhed

1. Arktisk Instituts virksomhed i 1960

Året 1960 blev bemærkelsesværdigt for Arktisk Institut, for ikke blot udsendte instituttet i årets løb hele to publikationer, men det var også sædet for det første møde af repræsentanter for polarinstitutter fra hele verden. Den ene af publikationerne, *Arctica*, var allerede i trykken ved årsskiftet og den udkom som lovet i sidste årsberetning tidligt på foråret. Den anden publikation, der udsendtes kort før jul, er på 77 sider og har titlen »Danish Arctic Research 1955-1959«. I denne er optrykt de fire tidligere udsendte dupliserede hefter »Danish Scientific Investigations in Greenland« suppleret med de videnskabelige rapporter fra 1959 samt rapporter om dansk videnskabelig virksomhed i Arktis udenfor Grønland. Endvidere indeholder heftet for hvert år en liste over den i det pågældende år udgivne litteratur om arktiske emner skrevet af danske eller udlændinge, der har arbejdet for danske institutioner. Heftet er trykt hos Gullander i Skjern i et oplag på 600, af hvilke ca. 350 er udsendt gratis til institutioner og videnskabsmænd, der arbejder med arktiske eller antarktiske problemer. Det er hensigten at udsende et hefte om året indeholdende rapporter og en liste over publikationer fra det foregående år. Om instituttets publikationsvirksomhed kan endelig nævnes, at redaktøren af »Meddelelser om Grønland«, dr. Dan Laursen i august 1960 rejste til Amerika, hvorefter redaktionen blev overtaget af instituttets bibliotekar, cand.mag. Hans Valeur Larsen.

I mødet af repræsentanter for polarinstitutterne, der fandt sted den 21. august, deltog dr. John Reed og professor Trevor Lloyd som repræsentanter for Arctic Institute of North America, dr. Brian Roberts (Scott Polar Research Institute i Cambridge), admiral Rudolfo N. Panzarini (Instituto Antartico Argentina, Buenos Aires), dr.

Tore Gjelsvik (Norsk Polarinstitutt), dr. Karl-Heinz Tiedemann (Deutsches Archiv für Polarforschung, Kiel), professor Jacques Rousseau (Uentre d'Études Polaires de l'École des Hautes Études, og Expéditions Polaires Françaises, Paris), dr. J. Jacka (Australian National Antarctic Research Expedition), dr. Vladi Marmø og dr. Juhani Nuutilainen (Lapin Tutkimusseura, Finland), professor James B. Maudsley (Institute for Northern Studies, Saskatchewan) og fra Danmark kaptajn Ejnar Mikkelsen, vice-admiral A. H. Vedel, Helge Larsen, der ledede mødet, og frk. M. Bülow-Ravens, der fungerede som sekretær. Repræsentanter fra syv andre lande, der var inviteret, skrev, at de var interesserede, men beklagede de ikke kunne komme. Ved mødet, der varede hele dagen kun afbrudt af en frokostpause, drøftedes emner som udveksling af publikationer og oplysninger om polaregnene samt spørgsmålet om det ønskelige i at afholde regelmæssige polar kongresser. Angående det sidste punkt var der enighed om, at mindre konferencer over specielle emner var at foretrække for store kongresser. Om aftenen var mødets deltagere rederiet J. Lauritsens gæster ved en middag på »Sølyst«, og den 23. august deltog de fleste af mødedeltagerne i en reception, som Arktisk Institut gav for de »arktiske« deltagere i Den internationale Geologkongres.

Der har i årets løb været afholdt yderligere to receptioner, nemlig den 12. april for de to amerikanske grønlands-geologer, dr. Joseph Hartshorn og dr. William Davies, og den 1. august for »Grønland Symposiet«, et møde der afholdtes i København i forbindelse med Den internationale Geografkongres. Iøvrigt har instituttet haft følgende gæster fra udlandet: Fru Ilka Boyesen fra Finland, kunstmaleret H. Dettmann, Lübeck, havearkitekt Ingeborg Engelhardt, Essen,

professor John Hanessian, Washington D.C., Mr. W. Brain Harland, Cambridge, England, Mr. Walter W. Herbert, England, dr. Heinz Israel, Dresden, professor Alexander Kosiba, Polen, professor Trevor Lloyd, Montreal, Wing Commander R. B. Lord, England, Mrs. Henriette Lund, New York, Mr. William Matton, jr., Montreal, professor K. K. Meier, Nürnberg, fru Elkje Meijling, Haag, Mr. L. David Minsk, USA, Mr. Tony Sherman, Harvard University, og professor William C. Wonders, the Boreal Institute, Edmonton.

Der har i lokalerne været afholdt møder af Arktisk Instituts bestyrelse, Det grønlandske Selskabs bestyrelse og »Seniorklub«, den grønlandske diskussionsklub »Qagsse«, Kommissionen for videnskabelige undersøgelser i Grønland, redaktionsudvalget for Meddelelser om Grønland og »Udvalget for

samfundsforskning i Grønland«, der til staidighed har haft flere medarbejdere beskæftiget i instituttet. Endelig har Arktisk Institut stillet sine lokaler til rådighed for Forlaget Fremad til en reception i anledning af udgivelsen af Helge Ingstads bog om nordboerne: Landet under Polarstjernen.

Udover hvad der er skænket til arkivet, biblioteket og billedsamlingen, har instituttet fået en stor og meget kærkommen gave, nemlig et stort maleri af den fra Danmark-ekspeditionen kendte ishule »Gnipahulen«, der nu pryder konferenceværelsets endevæg. Det er malet af afdøde kunstmaler Aage Berthelsen og skænket af kunstnerens enke, fru Karen Berthelsen og hendes to sønner, Direktøren for Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelser, dr. Erik Berthelsen og professor, dr.med. Arne Berthelsen.

ARKIVET

Direktør Chr. Tielst og hr. Erik Juncker Møller har atter i år skænket forskellige arkivalia vedrørende A/S Østgrønlandsk Kompagni, bl.a. en forhandlingsprotokol og regnskaber.

Dr. Dan Laursen har foruden en del ekspeditionsudstyr skænket en samling arkivalia stammende fra afdøde dr. phil. Poul Harder, endvidere to pakker avisudklip ved-

rørende Grønland, samt 10 dagbøger fra dr. Laursens rejser i Grønland.

Sir John Hunt har overladt instituttet rapporten over hans »North-East Greenland Expedition 1960«. Fra Rigsarkivet har instituttet modtaget et eksemplar af: »Foreløbige Bestemmelser om Grønlændernes Kasse og Forstanderskaber i Sydgrønlands Inspektorat« fra 1861.

BILLEDSAMLINGEN

Med en forøgelse i årets løb på over 2000 er samlingen af fotografiske negativer nu passeret 11.000. Hidtil har instituttet haft ret få aftryk, men i 1960 er det lykkedes dels at få midler tilovers til kopiering dels at knytte fotograf, fru Annelise Olsson, til instituttet, således at det nu skulle være muligt at få taget aftryk af i hvert fald de bedste og mest interessante negativer. Foreløbig er der kopieret 2.400, hvoraf ca. halvdelen er opklæbet på karton og ordnet efter emne. Hensigten med at skabe denne samling af aftryk er dels at bevare de vigtigste af de billeder, hvis negativer er ved at gå til grunde, dels at lette arbejdet for det stadig stigende antal personer og institutioner, der ønsker billeder fra Grønland. Aftrykke-

ne kan nu også fremstilles på instituttet, idet der er indrettet et mørkekammer til fotografen.

Samlingen af farvediapositive, der udlånes til foredrag, er nu vokset til 529, og kliché-samlingen til 2581. En væsentlig del af forøgelsen af negativsamlingen skyldes kaptajn Ejnar Mikkelsen, der har skænket alle sine optagelser fra rejser i Østgrønland siden 1932. En meget stor samling negativer, ialt 242, er skænket af fhv. fabriksinspektør Hakon Järner. Med disse negativer, der alle stammer fra Danmark-Ekspeditionen, og som nu alle er kopieret, har instituttet nu negativer og aftryk af antagelig samtlige fotografiske optagelser fra Danmark-Ekspeditionen.

Endelig har hr. Emil Henriksen, Aalborg, skænket nogle diapositive og arkitekt Sven

Fritz et fotografi af den tidligere bestyrer af Ivigut, civilingeniør Søren Fritz.

BIBLIOTEKET

Bogbestanden er i årenes løb vokset med 370 bøger og tidsskrifter og 60 småtryk, og kartoteket er forøget med 2500 kartoteks-kort.